

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:	2.Kf.700.474/2023/8.
A felperes:	Felperes (felperes címe.)
A felperes képviselője:	dr. Koós Zoltán egyéni ügyvéd (felperesi képviselő címe)
Az alperes:	Országos Rendőrfőkapitányság (alperes címe)
Az alperes képviselője:	dr. Bágyi Árpád kamarai jogtanácsos
Az I. rendű alperesi érdekelt:	alperesi érdekelt1 (érdekelt címe1)
Az I. rendű alperesi érdekelt képviselője:	alperesi érdekelt1 képviselője kamarai jogtanácsos
A II. rendű alperesi érdekelt:	alperesi érdekelt2 (érdekelt címe2)
A II. rendű alperesi érdekelt képviselője:	alperesi érdekelt2 képviselője kamarai jogtanácsos
A per tárgya:	jogviszony megszüntetésével kapcsolatos közzolgálati jogvita
A fellebbezést benyújtó fél:	felperes (29. sorszám alatt)
A fellebbezéssel támadott határozat:	Fővárosi Törvényszék 10.K.702.534/2022/28. számú ítélete

V é g z é s

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A felperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségét 30.000 (harmincezer) forintban, a II. rendű alperesi érdekelt másodfokú eljárásban felmerült perköltségét 20.000 (húszezer) forintban állapítja meg.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes a II. rendű alperesi érdekelt állományában alosztályvezetőként teljesített szolgálatot. Nemzetbiztonsági ellenőrzése során az hivatal főigazgatója szakvéleményében megállapította, hogy a felperes foglalkoztatása nemzetbiztonsági kockázatot jelent, melyre tekintettel Budapest rendőrfőkapitánya soron kívül kezdeményezte kifogástalan életvitelének a vizsgálatát. A vizsgálatot lefolytató I. rendű alperesi érdekelt a határozatszáml számú határozatában a felperes kifogásolható életvitelének megállapíthatóságát rögzítette, azon indokoknál fogva, hogy névl büntetett előéletű személlyel kapcsolatot tartott, továbbá a tulajdonában álló ingatlanokba különféle célzatokkal úgy jelentett be harmadik személyeket, hogy azok ténylegesen nem laktak az adott ingatlanokban. Ennek okán az Országos Rendőr-főkapitányság vezetője a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati viszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 42. § (4) bekezdés c) pontja alapján a felperes szolgálati jogviszonyát a határozatszám2 számú határozatával felmentési idő nélkül megszüntette. Az intézkedéssel szemben a felperes szolgálati panasszal élt, melyet a Belügyminiszter elutasított. A felperes a határozat ellen keresetet terjesztett elő; keresetében alperesként a II. rendű alperesi érdekeltet, mint munkáltató szervet jelölte meg.

[2] Az elsőfokú bíróság 10.K.707.236/2020/48. szám alatt ezen alperessel szemben hozta meg a keresetet elutasító ítéletét (továbbiakban: alapeljárás), melyet a Fővárosi Ítéltábla a 2.Kf.700.004/2022/12. számú végzésével hatályon kívül helyezett és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

A felperes keresete

[3] A felperes a megismételt eljárásban a keresetét a korábbiakkal egyezően tartotta fenn: kérte a jogviszonyát felmentéssel megszüntető parancs hatályon kívül helyezését, eredeti szolgálati beosztásába történő visszahelyezését, továbbá elmaradt illetményének és egyéb járandóságainak megtérítését. Az eljárás során 20. sorszám alatt „keresetváltoztatás” elnevezésű beadványt nyújtott be.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[4] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a kifogástalan életvitel vizsgálata során az ügy érdemére kiható, lényeges eljárási szabálysértés nem volt megállapítható, így a felperes érvei e körben megalapozatlanok voltak. A felmentés indokolása körében azt állapította meg, hogy a felperes jogviszonyát megszüntető állományparancs utal az hivatal szakvéleményére, az I. rendű alperesi érdekelt kifogásolható életvitelt megállapító határozatára, ezen felül kétséget kizáróan tartalmazza, hogy a felperes jogviszonya a kifogásolható életvitelének megállapítása miatt került megszüntetésre.

[5] A lefolytatott bizonyítási eljárás (perbeli tanúvallomások, a felperes hivatalos helyiségben történt meghallgatásáról készült videofelvétel) alapján akként foglalt állást, hogy a kifogásolható életvitelt megállapító határozatban foglaltak érdemben is megalapozottak, ezáltal a felperes jogviszonya jogszerűen került megszüntetésre.

[6] A felperes új jogi képviselője által benyújtott "keresetváltoztatás" elnevezésű beadvánnyal összefüggésben arra az álláspontra helyezkedett, hogy az a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (továbbiakban: Kp.) 43. §-ban foglaltak szerint tiltott keresetváltoztatásnak minősül. Megállapította, hogy az abban előterjesztett hivatkozásokat a szolgálati panasz nem tartalmazza, ugyanígy a keresetlevél sem, továbbá a bíróság a felperes részére határidőt biztosított nyilatkozatainak megtételére, önmagában pedig az új jogi képviselő perbe történő belépése nem eredményezheti a bíróság által adott határidő meghosszabbítását; ezen felül a jogi képviselő csupán az összecszerű keresetpontosításra kért és kapott határidőt. Hivatkozott a Kp. 131. § (5) bekezdésében foglalt szabályra, melynek értelmében marasztalási perekben bizonyítási indítvány előterjesztésének a tárgyalás berekesztéséig van helye, kivéve, ha a bíróság arra korábban már határidőt szabott. Érvelése szerint a bíróság a korábban eljár jogi képviselő részére határidőt biztosított, melyre a jogi képviselő érdemben nyilatkozott, így a helyébe lépő új jogi képviselő számára ezen határidő nem nyílik meg ismételten; ezáltal a keresetváltoztatásban előterjesztett bizonyítási indítványoknak sem adott helyt.

A fellebbezés és az ellenkérelem

[7] Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben annak hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást nem tárta fel kellően, illetve azt hiányosan állapította meg, továbbá az ítélet indokolása nagyrészt iratellenes és önmagának is ellentmondó. Sérelmezte, hogy az elsőfokú ítélet a tényállást a kifogásolható életvitel ellenőrzést lezáró határozatban foglaltakkal egyezően, az abban foglaltakat megismételve állapította meg, abban a valóságnak nem megfelelő megállapítások szerepelnek, ily módon az elsőfokú bíróság a felmentés indokaival összefüggésben okszerűtlen álláspontra jutott.

[8] Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a 20. sorszámon benyújtott keresetváltoztatásában előadottakat nem vette figyelembe. Érvelése szerint az érintett előkészítő irat alapvetően nem tekinthető keresetváltoztatásnak, miután maga a kereset és a kereseti kérelmek nem kerültek megváltoztatásra; beadványában csupán további jogellenességekre hivatkozott, amely eljárás megfelel a Kp. 131. § (4) bekezdésében foglaltaknak. Iratellenesnek találta azon ítéleti hivatkozást, hogy csupán az összecszerű keresetpontosításra kért és kapott határidőt: ezen megállapítás a 2023. január 18. napján tartott tárgyalásról felvett jegyzőkönyvben foglalt bírói felhívás tartalmával ellentétes. A bizonyítási indítványok bejelentésére pedig a bíróság egyáltalán nem szabott határidőt; ennek hiányában azok előterjesztésére is a tárgyalás berekesztéséig volt lehetősége, a bíróság azonban indítványainak – jogsértő módon – nem adott helyt.

[9] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében - annak indokaival egyetértve - az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, másodfokú perköltség igénye nem volt. A keresetváltoztatás kapcsán kiemelte, marasztalási perekben is irányadó, hogy a keresetet a közigazgatási cselekmény keresettel nem támadott, a cselekmény egyéb rendelkezéseitől egyértelműen elkülöníthető rendelkezésére csak a keresetindításra nyitva álló határidőn belül lehet kiterjeszteni; a felperes keresetváltoztatása e tilalomba ütközik.

[10] A II. rendű alperesi érdekelt a fellebbezési ellenkérelmében – annak indokaival szintén egyetértve – az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségében marasztalását kérte.

[11] Az I. rendű alperesi érdekelt fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[12] Az elsőfokú bíróság ítélete érdemi felülbírálatra alkalmatlan.

[13] A Fővárosi Ítéltábla vizsgálta, hogy a fellebbezéssel támadott ítélet, illetve az annak meghozatalával végződő elsőfokú eljárás nem szenved-e olyan súlyos eljárási hibában, ami a Kp. 110. § (1) bekezdése alapján abszolút hatályon kívül helyezési ok; avagy ennek hiányában a Kp. 110. § (2) bekezdésében foglaltak alkalmazásával, mérlegelés útján megállapítható-e az elsőfokú eljárás során elkövetett lényeges, a fellebbezési eljárásban nem orvosolható eljárásjogi szabálysértés. A Fővárosi Ítéltábla a bizonyítási teher kiosztása, az ítélettel szemben elvárt tartalmi követelmények (tényállás) hiányossága, valamint a keresetváltoztatás elbírálása körében észlelt olyan hiányosságokat, amelyek – önállóan és összességében is – az ítélet érdemi elbírálását akadályozták.

[14] A közigazgatási bírói gyakorlatban a tisztességes eljárásra való hivatkozás egyik leggyakoribb területe az egyedi ügyekben történő bizonyítás; ennek indoka pedig az, hogy a feleknek a bizonyítási eljárás során kell bemutatniuk, hogy mivel tudják állításaikat alátámasztani, vagyis a fegyverek egyenlősége vagy éppen egyenlőtlensége itt mutatkozhat meg. A tisztességes eljáráshoz való jog több tényezőt is magában foglal; ezek egyike a felek részére biztosítandó esély- vagy fegyveregyenlőség elve. E követelménynek a bíróság akkor tesz eleget, ha a felek részére a konkrét jogvita sajátosságaihoz igazodó, ezáltal egyediesített tájékoztatást ad a bizonyítandó tényekről, valamint a bizonyítás elmaradásának, vagy sikertelenségének jogkövetkezményéről, amely a tisztességes tárgyaláshoz való jog érvényesülését szolgálja.

[15] A Kp. 78. § (1) bekezdésében található utaló szabály a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (továbbiakban: Pp.) bizonyításra vonatkozó szabályait rendeli alkalmazni a közigazgatási perjogban, így a bizonyítási érdek Pp. 265. § (1) bekezdésében foglalt szabályát is. A bizonyítási érdek és a bizonyítási teher összefüggő fogalmak. A bizonyítási teher azt mutatja meg, hogy a bizonyítás elmaradása vagy sikertelensége következményeit kinek kell viselnie. A bizonyítás sikertelensége azt jelenti, hogy az adott tényállítás bizonyítatlan maradt, vagyis a bíróság a tényállítást valós tényként elfogadni nem tudja, aminek következménye a közigazgatási cselekmény (munkáltatói döntés) jogszerűségének elismerése, ezáltal a kereset elutasítása.

[16] Az ítéltábla a fentiekkel összefüggésben kiemeli: a perek tisztességes lefolytatásának jogába tartozik a bíróság részéről a jogszerű tájékoztatás (Kfv.V.35.009/2018/10.). A közszolgálati perekben a bizonyítási kötelezettségről történő tájékoztatás (kioktatás) kiemelt jelentőséggel bír, mert ezekben a jogvitákban a bíróságnak jellemzően nem jogkérdést kell elbírálnia. A bizonyítási teher kiosztásában megnyilvánuló tájékoztatási kötelezettség célja annak biztosítása, hogy a fél bizonyítási indítványait a jóhiszemű és célszerű pervitel követelményeinek megfelelően előterjeszthesse. A felet – függetlenül attól, hogy jogi képviselővel jár-e el – tájékoztatni kell arról, hogy a bíróság mely tényállításait ítéli olyannak, amelyek bizonyításra szorulnak. A tájékoztatásnak a kereseti kérelem és az ellenkérelem (védirat) alapjaként előadottakból kiindulva, az anyagi jogi szabályok szerint jelentős tényekre kell vonatkoznia. A tájékoztatásnak ezen felül folyamatosan igazodnia kell a felek per során változó nyilatkozataihoz, követnie kell az esetleges keresetváltoztatásokat is. A tájékoztatásnak az adott tényállításokra vonatkozóan egyediesítettnek és teljeskörűnek, valamennyi elbírálásra kerülő kérelemre kiterjedőnek kell lennie.

[17] A Hszt. 86. § (4) bekezdése szerint a munkáltatói jogkört gyakorló eljáró a felmentést köteles megindokolni. Ebből világosan ki kell tűnnie, hogy a felmentés indoka valós és okszerű. Ezen kógens törvényi rendelkezésből és a töretlen bírói gyakorlatból is következik, hogy vita esetén a felmondás (felmentés) valóságát és okszerűségét a jogviszonyt megszüntetni szándékozó félnek kell bizonyítania. Miután a felperes szolgálati jogviszonyát az Országos Rendőr-főkapitányság (vezetője) szüntette meg, így e jogkör gyakorlása vonatkozásában ő minősül munkáltatónak, következésképp a felmentés valóságának, okszerűségének bizonyítása is e szervet terheli. Az ítéltábla a rendelkezésre álló periratok alapján megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ezzel ellentétesen – következetesen az alap-

és a megismételt eljárásban egyaránt – arról adott tájékoztatást, miszerint a „felperest terheli annak bizonyítása, hogy az alperes határozata a keresetben hivatkozottak szerint számára jogsérelmet okoz” (alapeljárás 7. sorszámú végzés; megismételt eljárás 12. sorszámú végzés). Ez a tájékoztatás nem csupán a kialakult, töretlen és egységes bírói gyakorlatot, hanem a Hszt. 86. § (4) bekezdésében foglalt kógens rendelkezést is sérti. Az alperesnek kell a jogviszonyt megszüntető parancs indokolásában foglaltak valóságát és okszerűségét bizonyítani, ennek következményeként az annak alapjaként szolgáló, a felperes kifogásolható életvitelét megállapító határozatban foglaltakért is helytállni. Az elsőfokú bíróság mindezen túlmenően úgy értékelte az általa állított „társadalmi kapcsolat” bizonyítatlanságának jogkövetkezményét a felperes terhére (elsőfokú ítélet [49] bekezdés), hogy azzal összefüggő bizonyítási kioktatást előzetesen nem adott. Miután az elsőfokú bíróság bizonyítási kioktatása a jogszabályi rendelkezésekkel ellentétes és hiányos volt, továbbá nem egyediesített, így valójában adós maradt a bizonyítási kötelezettségről szóló tájékoztatással, amely mulasztás az egész bizonyítási eljárást jogszerűtlenné tette. Valamennyi felmentési indokkal kapcsolatban tájékoztatást kellett volna adni a bizonyításra szoruló tényekről és ezzel összefüggésben arról, hogy a bizonyítás melyik felet terheli. A bizonyítási kioktatásnak – szükség esetén – ki kell terjednie a Pp. 265. § (2) bekezdésében szabályozott ún. bizonyítási szükséghelyzet fennállására, mely a bizonyítási teher megfordulását eredményezi; ugyanígy a közszolgálati jogvitákra irányadó, a Kp. 79. § (2) bekezdésében foglalt speciális bizonyítási szabályra is.

[18] A közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos perben fennálló bizonyítási kötelezettséghez speciális bizonyítási teherelosztás tartozik; bizonyos esetekben a bizonyítási kötelezettség megfordul [pl. a Pp. 265. § (2) bekezdésében szabályozott ún. bizonyítási szükséghelyzet fennállása]. A speciális eljárási szabályok folytán ebben a pertípusban a bizonyítási teher kiosztásának elmaradása [Kp. 79. § (2) bekezdés] önmagában alapul szolgálhat az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére, mert ez a hiányosság alapvetően meghatározta a bizonyítási érdeket (Pp. 265. §), ehhez képest a bizonyítás módját és eszközét (Pp. 267 - 268. §), ezen keresztül a felperes által a fellebbezésben kifogásolt bizonyítás eredményének mérlegelését (Pp. 279. §); ebből következően a tényállás megállapítása helyességét és végeredményben az anyagi jogi döntés jogszerűségét. Mivel az elsőfokú eljárásnak egy olyan jogvitában kellett döntenie (kifogástalan életvitel ellenőrzéssel kapcsolatos felmentés jogszerűsége), amelynél kiemelt jelentősége van a megállapított tényállásnak (ezáltal a bizonyítási eljárás szabályai teljeskörű érvényesülésének), a bizonyítási teher kiosztásának elmaradása, illetőleg annak jogsértő volta az ügy érdemére kiható eljárásjogi hiba.

[19] Az ítélet indokolási részében a tényállást, és a pertörténetet követően a jogi indokolás következik, mely az ítélet alapjául szolgáló jogszabályokkal kezdődik, azok szükség szerinti értelmezésével folytatódik, majd a megállapított tényekre vonatkozóan a bizonyítékokat, azok mérlegelése során irányadónak vett szempontokat kell leírni, vagyis azt, hogy mely bizonyítékot miért fogadott el a bíróság és abból milyen ténymegállapítás következett. A bírói tényállás megállapítása és a szabályszerűen lefolytatott bizonyítási eljárás követelménye tehát oly módon kapcsolódik össze, hogy a szabályszerű bizonyítási eljárás és annak eredménye, mérlegelése alapján kellett volna az elsőfokú bíróságnak az általa elfogadott (megállapított) tényeket feltüntetnie; jelen esetben a szabályszerűen lefolytatott bizonyítási eljárás hiányában erre nem kerülhetett sor.

[20] Mindezekén túl – pontosabban a fentiekkel összefüggésben – a másodfokú bíróság a következőkre mutat rá: a Kp. 2. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a bíróság feladata, hogy eljárásával a közigazgatási tevékenységgel megvalósított jogsértéssel szemben – erre irányuló megalapozott kérelem esetén – jogvédelmet biztosítson. Ezen alapelvi követelményből is következik, hogy a Kp. 84. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 346. § (4)-(5) bekezdései alapján az ítélet indokolásának tartalmaznia kell a bíróság által megállapított tényeket, beleértve a pertörténetből azt, aminek az ügy elbírálása szempontjából jelentősége van; így a feleknek a per tárgyára vonatkozó kérelmét, illetve nyilatkozatát és azok alapján rövid ismertetését, valamint a jogi indokolást. A Kp. 78. § (2) bekezdése szerint a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben, a megelőző eljárásban megállapított tényállással összevetve értékeli; ami azt jelenti, hogy – figyelemmel a Kp. 78. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó, Pp. 279. § (1) bekezdésében foglaltakra – a bíróság a perben jelentős tényeket a felek tényállításainak és perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és a per egyéb adatainak az egybevetése, egyenként és összességükben történő értékelése alapján állapítja meg. A bíróságnak tehát meg kell határoznia, hogy a felek által előadott nyilatkozatok és a rendelkezésre álló egyéb perbeli adatok alapján mely tényeket fogad el valósnak; ez alapján kell rögzítenie a bíróság által megállapított tényeket (a bírói tényállást). Ez a jogszabályi kíváncsalom kétségtelenül azt a kötelezettséget róta az elsőfokú bíróság terhére, hogy az ítéletnek a felmentéssel (pontosabban az annak alapját képező I. r. alperesi érdekelti határozat valamennyi pontjával) kapcsolatban tartalmaznia kellett volna a bíróság által megállapított tényállást.

[21] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása ezzel szemben a történeti tényálláson túlmenően a tényállásban nem tartalmazza a bíróság által megállapított tényeket, csupán a jogi indokolást is tartalmazó részben visszatérően utal a felek előadásaira, illetőleg egy-egy, azt erősítő vagy gyengítő tanúvallomásra. Ez azt jelenti, hogy az elsőfokú bíróság ítéletéből nem állapítható meg, hogy döntése meghozatalakor milyen tényeket és körülményeket fogadott el valósnak, a bizonyítékok mérlegelése során mely bizonyítékokat és tényeket tekintette irányadónak. Töretlen ugyanakkor a Kúria gyakorlata a tekintetben, hogy az elsőfokú bíróság az érdemi döntést megalapozó olyan tényállást köteles megállapítani, amely tartalmazza – a feleknek a per tárgyára vonatkozó kérelme, illetve nyilatkozata és azok alapjának rövid ismertetése, az érdemi rendelkezés tartalmára történő utalás mellett – a bíróság által megállapított tényeket is. (Kf.VII.40.562/2021/6.), mely követelménynek az elsőfokú ítélet nem felel meg. Ennek okán – vagyis a bírói tényállás hiányában – a másodfokú bíróság nem volt abban a helyzetben, hogy a tényállás tisztázottsága tekintetében a felperes által megfogalmazott kifogásokat a fellebbezéssel érintett felmentési indokok vonatkozásában tételesen vizsgálni tudja.

[22] Az ítéltábla az abszolút hatályon kívül helyezési ok fennállta okán a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem kereteihez nem volt kötve, ezért a fentiekén túlmenően még az alábbiakra mutat rá:

[23] A felperes a 20. sorszám alatti "keresetváltoztatás" elnevezésű beadványában - a keresetlevélben megjelölt jogalapokat és jogszabályi rendelkezéseket fenntartva, a kereseti kérelem összecszerűségének (elmaradt illetményének) pontosítása mellett - az addig általa előadottakat további jogszabályi rendelkezések megjelölésével és azokhoz kapcsolódó érveléssel egészítette ki, melyek a kifogástalan életvitel eljárás eredményének ismertetésével, a személyzeti elbeszélgetéssel (azok szabályszerűségével), a felmentésről kiadott állományparancs és az annak alapjául szolgáló határozat indokainak világosságával, név1-hez fűződő kapcsolatával, a Hszt. ekkor hatályos rendelkezéseivel, az ingatlanaiba történt bejelentésekkel, valamint a korábbi, 2014. évi kifogástalan életvitel vizsgálatával voltak kapcsolatosak; azokkal összefüggésben bizonyítási indítványokat is előterjesztett. Az elsőfokú bíróság ezen beadványban foglaltakat a Kp. 43. §-a alapján tiltott keresetváltoztatásnak ítélte, azzal, hogy a felperes teljesen új jogi érvelést nem adhat elő, továbbá maga sem vitatta, hogy a megjelölt hivatkozások első alkalommal a szóban forgó beadványban kerültek előterjesztésre. Ily módon az abban foglaltakat tételesen nem vizsgálta, az előterjesztett bizonyítási indítványoknak nem adott helyt.

[24] A marasztalásra irányuló perben a keresetváltoztatásra vonatkozó rendelkezéseket – a Kp. 43. §-át és a Kp. 131. § (4) bekezdését – az általános szabályoktól való azon eltéréssel kell alkalmazni, hogy a felperes a keresetét a tárgyalás berekesztéséig változtathatja meg, feltéve, hogy a megváltoztatott keresettel érvényesített igény ugyanabból a jogviszonyból ered [Kp. 131. § (4) bekezdés]. Ugyanakkor a marasztalási perben is irányadó, hogy a keresetet a közigazgatási cselekmény keresettel nem támadott, a cselekmény egyéb rendelkezéseitől egyértelműen elkülöníthető rendelkezésére csak a keresetindításra nyitva álló határidőn belül lehet kiterjeszteni. [Kp. 43. § (2) bekezdés]. Ennek magyarázata az, hogy a Kp. 43. § (1) bekezdéséből következően a felperesnek legkésőbb a perindítási határidő leteltéig előadott kereseti indokai határozzák (határozhatják) meg a közigazgatási (közszolgálati) per irányát, a bíróság jogszerűségi vizsgálatának kereteit. Közszolgálati perekben a felperes a perindítási határidő letelte után, de a tárgyalás berekesztése előtt csak a már előadott kereseti indokai körében változtathat, azokat kibonthatja, részletezheti, pontosíthatja, ha megállapítható, hogy az a kereseti érvelésből okszerűen következik. Ugyanakkor e kereseti indokoktól alapvetően eltérő, új szempontok bevezetése a per teljesen új irányát eredményezné, így az nem megengedett (Kfv.VII.39.633/2021/5.; BH2020. 378.).

[25] A másodfokú bíróság mindezen jogszabályhelyek és irányadó bírói gyakorlat alkalmazásával a keresetváltoztatás kapcsán a következőkre mutat rá: annak eldöntése során, hogy egy új hivatkozás tiltott keresetkiterjesztésnek minősül-e, a szolgálati panasz, az azt elbíráló határozat, a keresetlevél, valamint az abban meghatározott kereseti kérelem és a megjelölt jogsértés alapján kell állást foglalni. Amennyiben a felperes a kereseti kérelmét és tényállításait sem változtatja meg, valamint a megjelölt jogsérelem tekintetében sem történt módosulás, csupán az állított jogsérelem keretei között a jogi hivatkozásait egészíti ki új jogszabályhellyel, azokat a jogi érvelés körébe pusztán beemeli, úgy ezen eljárása nem sértheti a Kp. 43. §-át (Kpkf.37.523/2020/5.).

[26] Az elsőfokú bíróság a fenti szempontok alapján a szolgálati panaszban, az azt elbíráló határozatban, a keresetlevélben és a 20. sorszámú keresetváltoztatásban foglaltakat elmulasztotta tételesen egybevetni, összehasonlítani a tekintetben, hogy a 20. sorszámú

keresetváltoztatásban felhozott egyes indokok a kereseti érvelésből okszerűen következnek-e, azoknak csupán kibontását, további részletezését jelentik; avagy ezen hivatkozásokkal a felperes olyan új szempontok bevezetésére tör, mely a peres eljárás teljesen új irányát eredményezné; ennek a keresetváltoztatásban megjelölt egyes hivatkozások szerinti tételes kibontása az elsőfokú ítéletben nem jelenik meg. Lényeges, és szükséges látni: az, hogy a felperes e szempontból a saját beadványát miként minősíti, az elsőfokú bíróságot ezen vizsgálódási kötelezettsége alól nem mentesíti.

[27] Az elsőfokú bíróság eljárásának következetlen voltát mutatja, hogy ugyan tiltott keresetváltoztatásnak minősítette a felperes azon kifogását, hogy az I. rendű alperesi érdekelt határozata megállapításainak ismertetésekor, valamint a személyzeti elbeszélgetéskor nem a Hszt. 43. § (2) bekezdésében előírt állományilletékes parancsnok volt jelen, hanem az általa kijelölt helyettesek, azonban ítéletének jogi indokolásában e körülményt érdemben mégis értékelte, arra jogi indokolást adott (elsőfokú ítélet [34] bekezdés); ugyanígy a jogviszonyt megszüntető állomány parancs indokolásával kapcsolatban is (elsőfokú ítélet [28] bekezdés).

[28] Az elsőfokú bíróság ítélete továbbá iratellenesen tartalmazza, hogy a bizonyítási indítványok előterjesztésére a Kp. 131. § (5) bekezdése alapján a feleknek korábban határidőt adott. A peres iratok között (sem az alap-, sem az új eljárásban) nem lelhető fel olyan bírói kötelezés, mely a Kp. 131. § (5) bekezdésére hivatkozással, és az ahhoz fűzött jogkövetkezményre (mellőzés terhe) történő figyelmeztetéssel hívta volna fel a felperest (jogi képviselőjét) bizonyítási indítványainak előterjesztésére (elsőfokú ítélet [33] bekezdés). Azt is iratellenesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy „a felperes új jogi képviselője összecszerű kereset pontosításra kért és kapott határidőt”. A peres iratok tükrében látható, hogy a felperes újonnan meghatalmazott jogi képviselője a 2023. január 16. napján kelt és az elsőfokú bírósághoz 2023. január 17. napján benyújtott meghatalmazás alapján látta el a felperes képviselői feladatát. Az ugyanezen a napon (2023. január 17-én) előterjesztett beadványában a bíróságtól – a 2023. január 18. napjára kitűzött tárgyalás elhalasztásának kérelmezésén túl – „felkészülési időt” is kért arra hivatkozással, hogy a szolgálati jogviszonyt megszüntető állományparancsban olyan hiányosság is fellelhető, melyet a keresetlevél nem tartalmaz, azonban annak vizsgálata álláspontja szerint elengedhetetlen; továbbá az idő múlására figyelemmel felmerülhet a kereset összecszerűségének pontosítása is. Az elsőfokú bíróság azonban a 2023. január 18. napján megtartott tárgyalást azzal a felhívással halasztotta új határra, hogy „a felperes jogi képviselője a jegyzőkönyv kézhezvételétől számított 8 napon belül pontosítsa a kereseti kérelmét”. Miután a jogi képviselő a 2023. január 17-én érkezett beadványában a keresetnek nemcsak az összecszerűségi pontosítására kért határidőt, a 19. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvben foglalt felhívó végzés pedig csupán az összecszerűségre vonatkozó szűkítő kitétele nem tartalmazott, így megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének [32] bekezdésében foglalt megállapítása és okfejtése iratellenes.

[29] Mindazonáltal a másodfokú bíróság hangsúlyozza, hogy a tiltott keresetváltoztatás mikéntje, annak jogi megítélése nem a bírói felhívástól, annak tartalmától függő, hanem a Kp. 43. § (1)-(2) bekezdésének és 131. § (4) bekezdésének együttes alkalmazásán alapuló, a beadványok fentebb kifejtett szempontrendszer szerinti tartalmi vizsgálatát és összehasonlítását igénylő dogmatikai kérdés; melyre vonatkozó

kötelezettségének az elsőfokú bíróság nem tett eleget, ezen vizsgálattal adós maradt, amely hiányosság a másodfokú bíróság által szintén nem orvosolható.

[30] Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a Kp. 110. § (1) bekezdés c) pontja alapján az elsőfokú ítéletet a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[31] Az elsőfokú bíróságnak az új eljárásban a felperes 20. sorszámú keresetváltoztatásában foglaltakról szabályszerű vizsgálat alapján kell döntenie, a Kp. 43. §-a és 131. § (4) bekezdése tükrében, tételesen szükséges vizsgálnia a keresetváltoztatásban megfogalmazott jogi hivatkozásokat. A szolgálati panaszban, a határozatban, a keresetlevélben és a keresetváltoztatásban foglaltak egybevetésével tételesen kell állást foglalnia arról, valamint levezetnie, hogy a felperesnek a keresetváltoztatásban tett egyes állításai, az azok alátámasztásaként megjelölt jogszabályi hivatkozások a Kp. 43.§ (1)-(2) bekezdésének megfelelő alkalmazásával tiltott keresetváltoztatásnak minősülnek-e; avagy azokkal csupán a szolgálati panaszban, illetőleg a kereseti kérelemben megjelölt indokait bontja, illetőleg egészíti ki. E tárgyban elfoglalt álláspontjának – minden hivatkozás kapcsán külön-külön – ítéletében részletes levezetését kell adnia. Ezen vizsgálat elvégzését követően - azaz a per keretének rögzítése után - lesz majd abban a helyzetben, hogy a keresetváltoztatásban előterjesztett bizonyítási indítványok jogi sorsáról is állást foglaljon.

[32] Az elsőfokú bíróságnak az új eljárásban a bizonyítási teherrel és a bizonyításra szoruló tényekkel összefüggő tájékoztatási kötelezettségét teljesítenie kell valamennyi, a felperes által vitatott releváns körülmény vonatkozásában, egyediesített tájékoztatást szükséges adnia fegyveregyenlőség elvének szem előtt tartásával: a Hszt. 86. § (4) bekezdése alapján a felmentés indokolásában foglaltak valóságát és okszerűségét valamennyi, az I. rendű alperesi érdekelt által megállapított körülményre kiterjedően az alperes köteles bizonyítani, aki a kifogásolható életvitelt megállapító határozatban foglaltakért is köteles helytállni; az ellenbizonyítás lehetősége a felperest a fegyveregyenlőség elve alapján megilleti. Amennyiben az elsőfokú bíróság ezen felül valamely tényállítása vonatkozásában a felperes bizonyítását várja el, arról a bizonyításra szoruló tényállítás megnevezését is magában foglaló, konkrét, egyediesített és a bizonyítatlanság jogkövetkezményére is kitérő kioktatást kell adnia. A tájékoztatást (kioktatást) a tárgyalási jegyzőkönyvben vagy külön végzésben oly módon kell rögzíteni, hogy annak tartalma egyértelműen megállapítható legyen. Csak ezen szabályszerűen lefolytatott eljárást követően kerülhet abba a helyzetbe, hogy teljeskörűen indokolt határozattal állást foglaljon a felperes keresetéről. A szabályszerűen lefolytatott bizonyítási eljárást követően, annak adatait alapul véve, azokat mérlegelve az elsőfokú bíróság az érdemi döntést megalapozó olyan tényállást köteles megállapítani, amely valamennyi, a felperes terhére rótt - a felmentést megalapozó - magatartás, kötelezettségszegés vonatkozásában tartalmazza a bíróság által megállapított tényeket (bírói tényállást).

[33] A Fővárosi Ítéltábla a Kp. 110. § (3) bekezdése értelmében a felperes és a II. rendű alperesi érdekelt másodfokú eljárásban felmerült költségének összegét csupán megállapította, annak viseléséről az elsőfokú bíróság dönt, az eljárást befejező határozatában. A megállapított perköltség eltérő mértékét a fellebbezés (13 oldal), valamint a fellebbezési ellenkérelem (3 oldal) terjedelmi különbsége, így az annak elkészítésével járó munkaigény különbözősége indokolta. Az alperes fellebbezési ellenkérelmében perköltséget nem igényelt, az I. rendű alperesi érdekelt pedig fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő, így azokról a másodfokú bíróságnak rendelkeznie nem kellett.

[34] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Kp. 99. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó Kp. 77. §-a értelmében tárgyaláson kívül bírálta el.

[35] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Kp. 112. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó Kp. 99. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés zárja ki.

Záró rész

Budapest, 2024. február 14.

dr. Szőke Mária s.k.	dr. Németh Andrea s.k.	dr. Bendli Attila József s.k.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró